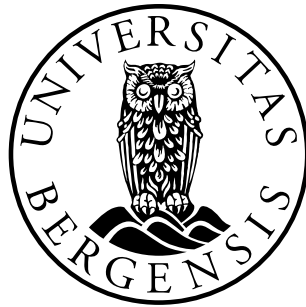

***FAKULTETENES
FORSKNINGSMELDINGER
2014***

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forskningsadministrativ avdeling
April 2015**

Forskningsmelding 2014

Det humanistiske fakultet
Universitetet i Bergen

Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmelding for 2014 og planer og prioriteringer for 2015

Middelalderforskning har vært et satsingsområde ved Det humanistiske fakultet i flere år. Forskningsmiljøet er stort, tverrfaglig og går på tvers av fakultet, museet, institutter, forskergrupper og disipliner. Fagene middelalderhistorie, middelalderfilologi og middelalderarkeologi er blant de fremste i Norge og Norden, med omfattende internasjonale nettverk. Fakultetsledelsen vil i 2015 prioritere å samle og synliggjøre mangfoldet i middelalderforskningen ved UiB og fakultet skal i november 2015 arrangere en internasjonal middelalderkonferanse. I tillegg til konferansen skal det avholdes en rekke arrangementer som foredrag, omvisninger, byvandring, konserter samt gis tilbud til skoleelever. Fakultetsledelsen vil gjennom tiltaket både videreutvikle forskningssatsingen og profilere den overfor et bredere publikum.

Musikkterapi miljøet ved Griegakademiet (GA) formaliserte i 2014 en 8-årig samarbeidsavtale med Uni Research Helse om utvikling av Griegakademiets senter for musikkterapiforskning. Senteret ved GA fikk i 2014 tilslag på prosjektet «POLYFON: Vestnorsk nettverk for musikkterapiforskning og praksisutvikling» (2015-2019), finansiert av GC Rieber Fondene og gaveforsterkningsmidler. Prosjektet inkluderer 10 ulike partnere. I regi av samarbeidet med Uni Research Helse fikk miljøet også tilslag på prosjektmidler av Norges forskningsråd gjennom ordningen «Unge forskertalent» i FRIPRO.

Prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU) har bevilget 3.8 millioner til prosjektet «*Wheels within wheels*»: *New approaches to interactions between performers and composers*, som er et treårig kunstnerisk forskningsprosjekt. Prosjektet skal foregå ved Griegakademiet og skal utforske potensialet for nye uttrykksformer gjennom interaksjon mellom utøvere innen tidligmusikk-feltet og komponister. Prosjektet inkluderer Griegakademiets forskningsgrupper for hhv. tidligmusikk og komposisjon og knytter til seg førende komponister og utøvere ved GA og fra andre institusjoner nasjonalt og internasjonalt.

Fakultetet fikk i 2014 ikke tildelt nye større forskningsprosjekter i konkurransen om frie midler fra NFR eller «fellesløftmidler». AHKR fikk imidlertid tilslag på ett postdoktorprosjekt igjennom FRIPRO i tillegg til at Forskersprosjektet *Dwelling and Crossing: The sociocultural dynamics of religious spaces in Mumbai* (Keul). finansiert gjennom SAMKUL startet opp i 2014. Fakultetet vil i 2015 arbeide for å forbedre tilslagsandelen, ved økt fokus på rutiner og kvalitetssikring av eksternfinansierte prosjektsøknader ved enhetene, bl.a. med informasjonsmøter, bruk av fagfellevurderinger og generelt gjennom forbedret administrativ støtte for søkere.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv, lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Fagmiljøene ved Det humanistiske fakultet har lang tradisjon for og et omfattende samarbeid med andre forskningsinstitusjoner. I meldingene fra grunnenhetene fremgår det hvordan samarbeidet blir videreført og styrket ved de enkelte fagmiljøene, og hvordan det arbeides med å opprette nye og styrke eksisterende samarbeidskanaler.

Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Enhetene ved fakultetet bruker medarbeidersamtalene og andre kanaler til aktivt å motivere forskere med særlig erfaring og kompetanse for å øve lederskap gjennom opprettelse og videreutvikling av forskergrupper og utvikling av større prosjekter. Flere enheter ved

fakultetet har nå sterk oppmerksomhet på utviklingstiltak for yngre forskere, blant annet gjennom bruk av mentorordninger.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte)

Det forskingsstrategiske hovedprinsipp ved HF er fortsatt at satsinger skal springe ut av kompetansen i fagmiljøene. Fakultetsledelsen har samtidig aktivt stimulert til økt satsing på og synliggjøring av middelalderforskningen. Fakultetet er tilbakeholdent med å lansere strategiske satsinger definert ovenfra og som ikke er forankret i eksisterende spisskompetanse i fagmiljøene, eller i miljø med potensial for utvikling. Fakultetet har implementert en budsjettmodell som innebærer at resultatmidlene til forskning er fordelt videre til grunnenhetene. Grunnenhetene har dermed et eget handlingsrom til å følge opp og støtte satsinger, prosjekt og søknader lokalt. Fakultetets faste stipendiathjemler er fordelt til grunnenhetene, og gir grunnenhetene stor frihet til og ansvar for planlegging av forskningsaktivitet. I 2015 har fakultetet avsatt forskningsstrategiske midler som miljøene kan søke på.

Fakultet oppnådde 4 av totalt 13 innvilgete søknader i SAMKUL-utlysningen for utvikling av nye forskernetverk som vektlegger radikal tverrfaglighet. Nettverkene starter opp i 2015. 3 av dem ligger ved SVT, og omhandler henholdsvis visualisering av klimaendringer, kulturelle forutsetninger for klimatilpasning, og spørsmål om personvern i forbindelse med smarte strømmett, og bruk av IKT i katastrofehandtering. Nettverket ved IF skal utforske tverrfaglige perspektiver på aldring innen litteraturvitenskap, film- og medievitenskap, kulturhistorie, medisinsk historie, filosofi og kunsthistorie, psykologi, helsefag og humanistisk gerontologi. Fagmiljø ved SVT, AHKR og IF har gitt innspill til evalueringene av hovedsatsingsområdene marin forskning og utviklingsrelatert forskning ved UiB. LLE tok i 2014 i samråd med fakultets- og universitetsledelsen et initiativ for å lokalisere Språksamlingene og Norsk Ordbok til instituttet. Arbeidet med dette fortsetter i 2015.

SKOK mottok i 2014 SPIRE-midler for å etablere et internasjonalt nettverk rundt tematikken *Differentiated Citizenship*. Bevilgningen ble brukt til å arrangere en workshop i Johannesburg (Witts University) i februar 2015 som en forlengelse av SKOK/IMER kurs ved Bergen Summer Research School 2014. Ansatte ved SKOK forsker på en rekke problemstillinger som knyttet til feltet Medical Humanities, og har nylig overtatt ansvaret for det nordiske nettverket «Gender, Body, Health» (etablert 2008). SKOK ønsker å styrke dette forskningsfeltet. I regi av FOFs strategiske satsing på politisk filosofi og sinnsfilosofi planlegges det tverrfaglige forskningsprosjekter innen miljøfilosofi på den ene siden og på forholdet mellom filosofisk forskning og nevrovitenskap på den andre siden. FOF har et aktivt samarbeid med Juridisk fakultet og ønsker å styrke dette. Tracks-prosjektet ved SVT fikk tildeling fra Klimaforsk i 2014, og fokuserer på hvordan tradisjonskunnskap og lokal kunnskap kan bidra til lokal tilpassing til klimaendringer i det nordøstlige Bangladesh. ReDig-prosjektet ved SVT med midler fra Biotek 2021 fokuserer på utviklingstrekk innen bioteknologi og nanoteknologi med fokus på forholdet mellom digitalisering og ansvarlighet.

Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå 2

Sammenliknet med tilsvarende fakultet ved de øvrige breddeuniversitetene hadde fakultetet en markant økning i antall publikasjonspoeng i 2013, hele 20,6%. Andelen av nivå 2-publikasjonspoeng ved fakultetet (20 %) viste imidlertid en nedgang i forhold til 2011 og 2012. LLE og GA er de eneste enhetene som kan vise til en økning i andel av nivå 2-publikasjonspoeng i forhold til 2012. Statistikken (Aksnes & Mikki 2014) viser at det er store årlige variasjoner i andel publikasjonspoeng på nivå 2 ved mange av enhetene. DBH-tall for 2014 er ennå ikke klare. Grunnenhetene vektlegger publisering i poenggivende kanaler som kriterium for tildeling av *småforskningsmidler*, publiseringstøtte og undervisningsfrie semester. Utover dette tar instituttledelsene publisering systematisk opp i

medarbeidersamtaler. GA innhenter rapporter fra ansatte innen kunstnerisk utviklingsarbeid (KU) i 2014. De ansatte ved GA rapporterer inn KU-prosjekter, inkludert konserter, plateutgivelser, komposisjoner og lignende. Det er bl.a. registrert flere CD-utgivelser og et stort antall konsertfremføringer, blant annet under Festspillene i Bergen og andre internasjonale festivaler. Dette er resultater som i hovedsak ikke registreres gjennom CRISTIN.

Arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon 2020 og annen ekstern finansiert virksomhet

Det humanistiske fakultet har mobilisert for søknader til ERC og sendte 3 søknader (1 StG og 2 AdG) til programmet i 2014. Der ble også mobilisert til Marie Curie ITN-programmet med 1 innsendt søknad som resultat. Alle instituttene ved fakultetet har tatt del i mobiliseringen og forståelsen for at H2020 er viktig for å få ekstra midler til forskning er økende i miljøene. Ledelsen ved fakultetet tar aktivt del i søknadsprosessene og mobiliseringsarbeidet, og fakultetet står som avsender av 5 søknader under de tematiske programmene. Ved fakultetet har særlig SVT, filosofi (Wittgensteinarkivet) og (data)lingvistikk vært aktive i arbeidet med H2020. Antall søknader sendt (9 i 2014), og under utarbeidelse, viser at søknadsaktiviteten overfor EU er økende ved Det humanistiske fakultet.

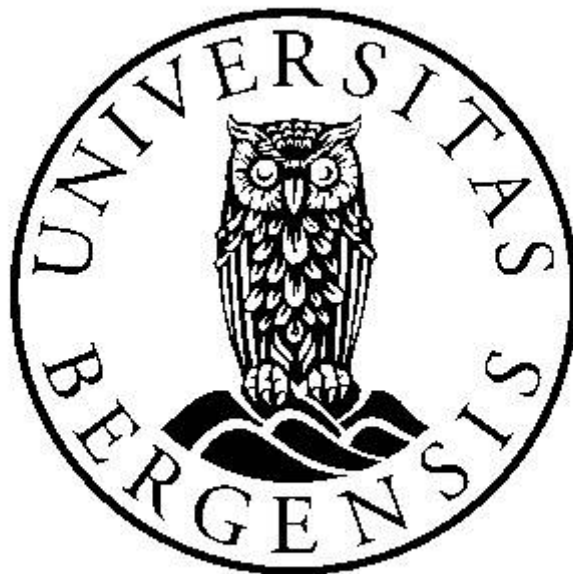
SVT ønsker å påta seg en beredskapsfunksjon for hele UiB i forhold til ELSA (Ethical, Legal and Social Aspects of science and technology)/RRI (Responsible Research and Innovation). Forskningens samfunnsansvar, ELSA og RRI har blitt stadig viktigere forskningspolitiske prinsipper. SVT er allerede en sentral aktør i UiBs forskningsbaserte beredskap på dette feltet, men ønsker en ytterligere satsing som kan tjene undervisningsbehov, forskningsbehov og behov for institusjonell utvikling knyttet til ansvarlig forskning og innovasjon ved UiB. Denne typen kompetanse vil i større grad bli etterspurt i og med at H2020, og også NFR, gjør RRI til et obligatorisk tversgående prinsipp. Prosjekter som ikke besitter denne typen kompetanse vil derfor kunne ekskluderes fra deltakelse i H2020 og store NFR-programmer.

Oppfølging av fagevalueringer fra 2013

Det ble ikke gjennomført fagevalueringer ved fakultetet i 2013.

Forskningsmelding for 2014

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Til behandling i fakultetsstyret 7. mai 2015

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
2. Oppfølging av prioriteringer fra forskningsmeldingen for 2013 og planer for 2015.....	3
3. Prioritert forskingssamarbeid med andre institusjoner samt samfunns- og næringsliv	3
4. Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging.....	4
5. Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger.....	4
6. Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II	4
7. Arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horisont 2020 og annen ekstern finansiert virksomhet	4
8. Oppfølging av fagevalueringer fra 2013	4

UTKAST

1. Innledning

Fakultetet har særskilt ansvar for aktiviteter som går på tvers av institutter og sentre og for fellesfunksjoner som støtter den faglige aktiviteten. Instituttene tildeles rammebudsjetter, og faglig prioritering og ressursallokering skjer i hovedsak ved det enkelte institutt. Instituttens meldinger finnes i ePhorte, sak 2015/1086. Det avsettes forskningsstrategiske midler på fakultetet til egenandeler og satsingsområder, vanligst i form av stipendiat- og postdokortildelinger. Det avsettes også midler til kjønnsbalansetiltak. Forskingen er basert på sterke fagmiljø som igjen legger grunnlag for en rekke tematiske fagområder. Nyvinninger innen naturvitenskap fordrer i økende grad beregninger, simuleringer og utvikling av ny teknologi. Denne konvergensen krever god balanse og styrke på teknologisisiden for å kunne delta i den internasjonale forskningsfronten innen våre fag.

2. Oppfølging av prioriteringer fra forskningsmeldingen for 2013 og planer for 2015

Fakultetet fikk tildelt SFF-en Birkelandsenteret i 2013. I 2015 vil arbeid med nye SFF søknader stå sentralt, og vi har identifisert 12 potensielle søkermiljø. I 2013 fikk vi tildelt viktig infrastruktur fra Forskningsrådet og i 2014 har vi sendt inn fire nye søknader om nasjonal infrastruktur. Fakultetets overordnede profilmråder er *marin*, *klima* og *energi*. Disse er tett knyttet til de globale samfunnsutfordringene, gir fakultetet identitet og skal videreutvikles og profileres tydelig. Alle har omfattende ekstern finansiering (BOA) i dag, med potensiale for ytterligere vekst. Dette er områder som har betydelig vekstpotensial også utover fakultetets grenser.

3. Prioritert forskningssamarbeid med andre institusjoner samt samfunns- og næringsliv

Innen alle profilmrådene eksisterer det konkrete planer om styrket samarbeid i regionen, og implementering av klyngesamarbeid vil ha høy prioritert. På det marine område har vi god forutsetning for styrket samarbeid med de mange og sterke marine miljøene i regionen. Innen klima er det et tett og godt samarbeid i regionen, som har lagt grunnlag for et klimaforskningsmiljø i verdensklasse. Senter for klimadynamikk er nå organisert som Bjerknessenteret for klimaforskning. Klimaforskningen har stor prosjektaktivitet, også i polare områder. Innen energi er det etablert et samarbeid, blant annet gjennom Science City Bergen, om tiltak for å styrke forskning, utdanning, nyskaping og teknologiutvikling. Samarbeidet er av stor strategisk betydning for fakultetet, og vi vil arbeide for realisering av planene om å bygge et energi- og teknologibygg (Entek-bygget) med laboratorier, inkubatorfasiliteter og møteplasser. UiB har i dag avtaler med Statoil (Akademiaavtalen) og BKK som bidrar til å realisere aktiviteter og prosjekter innen hele bredden av vår energiforskning.

Fakultetet arbeider for tettere samhandling med instituttsektoren innen profilmrådene, og etablering av Hjortsenteret (marin økosystemdynamikk) i 2014 (UiB, HI, Nansensenteret og Uni Research), er et ledd i dette. Ytterligere to sentre er under utvikling, Hav og helse (UiB, HI og NIFES) og Bærekraftig havbruk (UiB og HI). Videreutvikling av infrastruktur som forskningsfartøy, feltstasjoner og laboratorier sammen med samarbeidspartnere er avgjørende for Bergen som marin forskningsby. Fakultetet arbeider for samlokalisering av flere marine miljøer på Marineholmen.

Fakultetet ser behov for målrettet arbeid med større søknader som SFF, SFI og FME. Vi har utarbeidet en FME-skisse i 2015 og er partner i ytterligere fire. Vi er medlem av NCE Maritime CleanTech, en klynge som var pådriver for en av SFI søknadene, og som også deltar i en av FME-søknadene vi er partner i. Lakselus-SFI-en og The Seafood Innovation Cluster bidrar til kontakt mot næringslivet, sammen med fakultetets øvrige SFI- og FME-sentre. Innovasjon blir stadig viktigere i forskningen. Samarbeidspartnere og BTO vil være viktige for å utnytte innovasjonspotensialet.

Fakultetet har god dialog med MOF om felles prioriteringer for infrastruktur og samarbeid. Etablering av et partikkelterapisenter ved HUS vil være et viktig bidrag til dette samarbeidet. Livsvitenskap er et område der fakultetene har særlig samarbeid og etablering av NMR plattformen vil, sammen med CBU, bidra til ytterligere å styrke dette. CBU har også en viktig rolle som nasjonal node for ELIXIR.

4. Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Fakultetet arbeider med en ny strategisk plan for 2016-2022. Vi gjennomfører årlig systematiske strategisamlinger for samkjøring mellom blant annet fakultetsstyret og fakultetets ledergruppe. Vi arrangerer i 2015 for tredje år på rad et utviklingsprogram for forskningsledere, som ledd i styrket forskningsledelse, kulturbygging og økt kontakt på tvers av disiplinene. Fakultetet har som mål å øke BOA for å realisere faglige strategier. Vi har gjennomgått våre administrative funksjoner, og skal sentralisere personaladministrasjonen. Målet er å frigjøre kapasitet til blant annet å styrke den forskningsadministrative støtten, prosjektøkonomistøtten, i tillegg til kommunikasjon og formidling.

5. Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger

I tillegg til profilområdene marin, klima og energi har fakultetet følgende satsingsområder: bioinformatikk, molekylær livsvitenskap, nanovitenskap, IKT, medisinsk teknologi og didaktikk. Innen marin bioprospektering ser vi gryende tverrfaglig prosjektsamarbeid, blant annet gjennom SFF-en Senter for geobiologi (CGB). CGB har omfattende dypmarin aktivitet, kompetanse og infrastruktur. Denne blir sikret videreført gjennom det etablerte Senter for dypmarin forskning. Fakultetet skal utforme en tydelig teknologistrategi, inkludert IKT. Fakultetet og Institutt for informatikk samarbeider med Simula Research Laboratory om datasikkerhet og har etablert simula@uib. EnTek-bygget vil spille en nøkkelrolle for teknologiutvikling, ikke bare for fakultetet, men for hele regionen. Fakultetet forventer også et stadig tettere samarbeid med Høgskolen i Bergen innen MNT-fagene.

6. Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Vi viderefører resultatmodellen fra fakultetet videre til instituttene, noe som er ment å stimulere til oppmerksomhet om bl.a. publisering. Utover dette har vi ingen særskilte tiltak på fakultetsnivå.

7. Arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horisont 2020 og annen ekstern finansiert virksomhet

Fakultetet vil ha fokus på å øke BOA i årene framover, og det er et mål å øke EU-andelen. De senere år har BOA ligget på oppunder 40 % av samlet aktivitet. Fakultetet har en seniorrådgiver, og lønner i tillegg en forskningsrådgiver ved FA. Disse har dannet kjernen i et nettverk for forskningsadministratorer ved fakultetet/instituttene. Målet er at nettverket skal kunne støtte også de instituttene som ikke har egne forskningsadministrative ressurser. Her forventer vi imidlertid endringer som resultat av UiBs OU-prosjekt. Det er avholdt informasjonsmøter om Horisont 2020 ved alle instituttene og i tillegg har UiB sin *task force* for Horisont 2020 gitt god bistand til mobiliseringsarbeidet. Fakultetet har fokus på deltakelse i europeiske forsknings- og teknologinettverk og ble i 2014 bl.a. medlem i EERA Joint Program innen geotermi.

8. Oppfølging av fagevalueringer fra 2013

I fakultetets nåværende strategiplan blir eksterne evalueringer trukket fram som viktige for å synliggjøre styrker og svakheter og som et viktig strategisk virkemiddel for å styrke forskningskvaliteten.

Forskningsmelding 2014 – Det medisinsk-odontologiske fakultet

Fakultetet har i 2014 vedtatt rullering av strategiplan og utarbeidet nye handlingsplaner for perioden 2014-2016 som ledd i oppfølging av vedtatt forskningsstrategi. Prioriterte områder er økt antall og kvalitet på søknader til eksterne finansieringskilder, satsing på forskningsinfrastruktur, strategisk rekruttering, internasjonalt samarbeid og kvalitet i publisering. Det er videre gjennomført tiltak for økt kvaliteten i forskerutdanningen, med utvidet veilederopplæring og gjennomgang av kursporteføljen. Fakultetet har videre arbeidet med interne rutiner for prosjekter som behandler personopplysninger.

1. Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2013 og planer og prioriteringer for 2015

I 2014 har fakultetet fortsatt arbeidet med å stimulere og motivere til søknadsskriving for å øke ekstern finansiering. Fakultetet har hatt godt tilslag bl.a. i utlysninger i Horizon2020 og NFRs utlysning FRIPRO, med tilslag for unge forskertalenter, forskningsprosjekter og mobilitetsstipend.

Fakultetet hadde i 2014 en gjennomgang av intern ordning med resultatbasert omfordeling (RBO). Etter utredning av en arbeidsgruppe og drøftinger i dekanens ledergruppe med instituttlederne, vedtok styret at eksisterende RBO-modell for forskning til instituttene ikke videreføres og at resultater i stedet følges opp gjennom strategisk basert bruk av egenandeler og insentiver.

Fakultetets satsing på forskningsinfrastruktur fortsetter. Nasjonal forskningsinfrastruktur for helseregisterforskning finansiert av NFR er etablert med base ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin. Prosjektet samordnes med fakultetets kjernefasilitet for biostatistikk og dataanalyse og vil utvikle bedre dokumentasjon, sikker behandling og analyse av medisinske registerdata. Behov i retning av genetikkk kan dekkes og samarbeid med infrastrukturen ELIXIR og Biobank Norge utvikles.

Fakultetet er i gang med å etablere en utprøvningsenhet for friske frivillige, i samarbeid med Helse Bergen. Enheten kan bl.a. støtte opp om forskning på ernæring, vaksineutvikling og legemiddelutprøving. Fakultetet vil organisere enheten som en kjernefasilitet.

Fakultetet har i 2014 arbeidet med fakultetsinterne retningslinjer for oppfølging av UiBs kvalitetsystem og behandling av personopplysninger i forskning. Det vil bli etablert instituttvise prosjekt-databaser for prosjekter med UiB som forskningsansvarlig institusjon. Fakultetet anser dette som et forberedende arbeid for innlegging av alle aktuelle prosjekter i en forskerserverløsning når UiB har denne er på plass.

Som ledd i fakultetets langsiktige arbeid for å styrke forskning, utdanning, innovasjon og inkubatorvirksomhet er det sammen med universitetsledelsen, flere fakulteter og eksterne samarbeidspartnere startet et arbeid for å etablere en «helseklynge» på Årstadvollen.

2. Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Deltakelse i forskningsprogram med internasjonale, nasjonale og lokale samarbeidspartnere prioriteres og styrkes gjennom gode fellessøknader, der fakultetet bidrar med egenandeler og forskningsrådgivning. Internasjonalt samarbeid har særlig fokus, både gjennom partnersamarbeid i prosjekter og stimulering til økt mobilitet. Samarbeid om felles infrastruktur, nasjonalt og lokalt, bidrar også til økt forskningssamarbeid, og her er andre fakulteter ved UiB, helseforetak og Folkehelseinstituttet særlig viktige.

Fakultetet har særlig strategisk fokus på å stimulere tverrfaglige satsinger og interdisiplinært samarbeid. Her står fakultetets ulike sentre (se pkt. 4) sentralt, sammen med bl.a. samarbeidet med Bergens forskningsstiftelse. Bruken av ordningen med nærings-phd er økt i 2014, og det samme er arbeidet med styrking av samarbeidet med næringslivet, Bergen Teknologiverføring (BTO) o.a.

3. Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Instituttene har arbeidet med reorganisering av forskningsgrupper for å styrke forskning og forskningsledelse og for å legge til rette for økt samarbeid på tvers av institutter. Flere institutter har prioritert lederopplæring, og har jevnlig samlinger som faculty lunch og strategiske ledersamlinger for videreutvikling av fremragende forskere, veiledere og forskningsledere. Opplæring av forskningsveiledere vil bli styrket, og det arbeides med en obligatorisk opplæringsdel for alle veiledere. Fakultetet ønsker også å ta i bruk muligheten til innstegsstillinger som det nå er lagt til rette for.

Fakultetet har i 2014 gjennomført kommunikasjonskurs for yngre forskere. Kurset skal gjøre unge lovende forskere bedre rustet til å formidle sin forskning til et bredere publikum, og en rekke saker er allerede presentert i lokale og riksdekkende media. Kurset videreføres i 2015, da det også vil bli tatt opp et nytt kull i fakultetets program for yngre forskningsledere (YFL).

4. Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte)

Alle institutter deltar i tverrfaglige satsinger, og i 2014 er SFF-ene CSMAC, CCBIO og NORMENT kommet over i driftsfase. Blant de andre satsingene i denne kategorien er Senter for internasjonal helse, fakultets Jepsen-sentre, ERC-prosjekt, Senter for alders- og sykehjemsmedisin og MedViz. I 2014 startet også arbeidet med å etablere et senter for ernæring.

Fakultetets kjernefasiliteter innen proteomikk, mikroskopi, genomikk, metabolomikk, flow cytometri, biostatistikk og dataanalyse, samt dyreavdelingen betjener samtlige forskere ved eget fakultetet og samarbeidende miljøer. I 2014 startet også arbeid med å etablere et eget kompetansemiljø innen bioinformatikk i grenseflaten med Mat.Nat.-fakultetet og Helse Bergen, samt et utredningsarbeid om biobanksamarbeid med Helse Bergen. Det arbeides også videre med etablering og finansiering av Senter for tverrprofesjonell samarbeidslæring.

5. Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Flere institutter synliggjør sine publikasjoner fortløpende i nyhetsbrevene, og noen institutter tildeler driftsmidler basert på bl.a. forskernes publisering og premierer nivå II-publiseringer. Flere institutter lager oversikt over publiseringsaktiviteten fordelt på forskningsgrupper, og publisering inngår i bl.a. medarbeidersamtaler. Fakultetet deler ut priser hvert år – bl.a. for beste publikasjon. Internasjonalt, interdisiplinært samarbeid og sampublisering med forfattere fra ulike disipliner og miljøer vil styrke publiseringen, og fakultetets økte satsing på postdoktorstillinger forventes på sikt å bidra til økt publisering på nivå II.

6. Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon2020 og annen ekstern finansiert virksomhet

Fakultetet arbeider strategisk for økt ekstern finansiering ved å stimulere og motivere til søknads-skriving. Informasjon om utlysninger er tilrettelagt og gjort kjent i instituttens informasjonsbrev, og arbeidet med å utvikle gode prosesser og rutiner rundt søknadsstøtten er videreført med fakultetets forskningsrådgivere som gir forskerne direkte søknadsveiledning.

Fakultetet har hatt betydelig økt søknadsaktivitet og gode tilslag i utlysninger i Horizon2020 og vil fortsatt satse på god søknadsstøtte, med prioritering av finansieringskilder som EU, større NFR-utlysninger, NHI m.fl. Incentivordningen for EU-forskning videreføres med noen endringer i forhold til UiBs ordning. Det vurderes også andre måter å stimulere økt antall og kvalitetsmessig bedre søknader som gir økt uttelling av eksterne midler. Fakultetet vil i 2015 arbeide aktivt for å stimulere nye søknadsmiljøer som ønsker å søke ved årets SFF-utlysning, ERC-søknader og andre utlysninger i Horizon2020.

7. Oppfølging av fagevalueringer fra 2013

Det er ikke vært noen fagevalueringer i 2013 for våre fagområder.

FORSKNINGSMELDING 2014

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET

April 2015

Forskningsmelding 2014 - Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bakgrunn

Forskningsmeldingen for Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir en overordnet vurdering av forskningsaktiviteten i 2014. Meldingen er utformet i samsvar med mal fra universitetsdirektøren.

Oppfølging av prioriteringer omtalt i 2013 og planer og prioriteringer for 2015

Strategisk plan for 2011-2015 for Det samfunnsvitenskapelige fakultet vektlegger at sterke fagmiljøer med solid disiplinforankring er en sentral forutsetning for å oppnå faglig bredde og kvalitet ved instituttene. Fakultetets fagmiljøer driver forskning innenfor et bredt sett av samfunnsvitenskapelige fagområder og problemstillinger. Fakultetet har i strategiperioden hatt fem definerte temaområder for forskningsaktiviteten: *Utviklingsrelatert forskning; Velferd, arbeidsliv og migrasjon; Demokrati og rettsstat; Klimaendringer og samfunnsmessige konsekvenser og tiltak, og Informasjon, kommunikasjon og kultur*. Aktiviteten innen utviklingsrelatert forskning ved fakultetet er omfattende.

I 2014 ble det gjennomført en evaluering av utviklingsrelatert forskning ved UiB som viser stor aktivitet, men at det er fragmentert og med manglende koordinering. Flere institutter har de senere årene hatt økende aktivitet innen forskningsfeltet klima og energiomstilling. Institutt for geografi fikk i 2014 et prosjekt med ansettelse av en forsker knyttet til Akademiaavtalen mellom Statoil og UiB, og dette styrker forskningsaktiviteten på energiomstilling. I tillegg til omfattende aktivitet innen de tematiske områdene vil fakultetet særlig trekke frem *Norsk medborgerpanel* som drives av Institutt for sammenliknende politikk i samarbeid med andre institutter og Uni Rokkansenteret. *Norsk medborgerpanel* er en svært viktig ressurs for samfunnsvitenskapelig forskning om holdninger og holdningsendringer. Ved Institutt for økonomi er *Gruppe for trygdeøkonomi* finansiert av Norges forskningsråd. Denne gruppen ble evaluert i 2014 og god omtale for høy faglig kvalitet. Det arbeides for å sikre en videre ekstern finansiering for denne satsingen.

I strategiperioden har det vært et økende fokus på å øke omfanget av eksternfinansierte prosjekter. Horizon 2020 åpner store muligheter for ekstern finansiering og internasjonalt samarbeid. God forskningsledelse og økt publisering er også viktige prioriteringer.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv

Det samfunnsvitenskapelige fakultet har som mål at fagmiljøene skal hevde seg internasjonalt og samarbeide med anerkjente forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Alle instituttene rapporterer om omfattende samarbeid med forskningsinstitusjoner i inn- og utland. Det er et godt samarbeid med andre fakulteter ved UiB, andre universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. Viktige samarbeidsparter for fakultetet er Uni Rokkansenteret, Chr. Michelsens Institutt (CMI), Bjerknæssenteret, Institutt for samfunnsforskning (ISF) og Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF). Institutt for sammenliknende politikk deltar aktivt i storsatsningen *Center for Law and Social Transformation* i samarbeid med CMI. *MediaCity Bergen* en slagkraftig internasjonal satsing

på forskning og innovasjon som har ambisjoner om å danne grunnlag for innovativ forskning innen medie-, kultur- og teknologiforskning. Institutt for informasjons- og medievitenskap leverte SFI-søknaden *Bergen Journalism Lab*, i samarbeid med nasjonale og internasjonale forskningspartnere.

Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Ved instituttene er temabaserte forskningsgrupper et viktig virkemiddel for faglig utvikling. Flere av instituttene har gjennomført en konsolidering av forskningsgruppene. Noen institutter ser på gruppene som et strategisk virkemiddel. Andre institutter anser forskningsgruppene som et mer uformelt faglig fellesskap. Ved Institutt for informasjons- og medievitenskap er forskningsutvalget forum for drøfting og utvikling av instituttets forskningsstrategi. Fakultetet ser forskningsgrupper med en tydelig profil og god ledelse som et viktig virkemiddel for å sikre god forskningsledelse.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger

Forskningen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet er disiplinorientert og inngår i ulike fler- og tverrfaglige initiativ. Innen alle fakultetets strategiske forskningssatsinger er det samarbeid om prosjekter og faglige aktiviteter som involverer flere disipliner. Fagmiljøenes evne til samarbeid på tvers av disiplinengrens er en viktig forutsetning for å posisjonere seg for eksternt finansiert forskning. *Norsk medborgerpanel* er også resultat av bredt faglig samarbeid mellom flere av instituttene. Gjennom sin metode for datahøsting og metodemuligheter er *Norsk medborgerpanel* etablert som et fremragende instrument og ettertraktet infrastruktur for omfattende tverrfaglig og internasjonalt samarbeid. Ved Institutt for sosialantropologi er det EU-prosjektet *European Consortium for Pacific Studies* (ECOPAS) et godt eksempel på tverrfaglig forskning som også omfatter fagdisipliner utenfor fakultetet, blant annet samarbeid med klimaforskere fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, formalisert som et samarbeid med Bjerknessenteret. Institutt for økonomi er involvert i *Bergen Center for Competition Law and Economics* (BECCL). Dette er et nært faglig samarbeid mellom økonomer, jurister og statsvitere, og satsingen skjer i samarbeid med Konkurransetilsynet.

Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå 2

Fakultetets publikasjonsaktivitet har hatt en betydelig vekst etter 2005. Året 2012 var et toppår for fakultetet samlet med 267,4 publikasjonspoeng, men det i 2013 ble oppnådd 264,3. Prognosene for 2014 tyder på et nytt toppår. Det er variasjon fra år til år i omfanget av publisering på nivå 2. Fakultetet ser det som viktig å motivere til publisering på høyt nivå, men det er også viktig å ta hensyn til at forskning må publiseres i de fora og den sammenhengen de passer best inn. Institutt for sammenliknende politikk sender yngre forsker på internasjonale metodekurs vektlegger at det er viktig at forskerne vurderer publiseringskanal for publikasjonene ut fra kvalitet, format, og gjennomslag. Det er fortsatt utfordringer ved at publiseringen er skjevt fordelt i den vitenskapelige staben. Flere av instituttene rapporterer at de har lokale incentiv-ordninger for å stimulere til publisering. Økt fokus på registrering av publikasjoner i CRISTIN og instituttens godkjenningsrolle har bidratt til å styrke eierskapet til prosessen rundt publisering. Flere av instituttene har lokale incentivordninger for å øke publiseringsaktiviteten.

Arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon 2020 og annen ekstern finansiert virksomhet

Fakultetet oppnådde kr. 45,8 mill. i eksternfinansiert aktivitet mot et mål på kr. 51 mill. i 2014. Inntektene fra Norges forskningsråd var kr. 31,5 mill. mot et antatt mål på kr. 36 mill. Det ble sendt inn 24 søknader til Norges forskningsråd på totalt kr. 146,6 mill. Av disse er 6 prosjekter innvilget med en total ramme på kr. 26,2 mill. Av søknadene til Forskningsrådet ble det sendt 11 søknader til FRIHUMSAM i FRIPRO-ordningen. Et forskerprosjekt, to prosjekter i kategorien unge forskertalenter og et mobilitetsstipend ble innvilget. En av søknadene til Forskningsrådet er en større søknad til infrastruktur-utlysingen som ikke er avgjort enda. I 2014 ble flertallet av søknader til Horizon 2020 sendt til ERC-ordningen. Det ble sendt fem Starting Grant søknader, en Consolidator Grant søknad og to Advanced Grant søknader i 2014. Av disse kom en Starting Grant søker og søkeren til Consolidator Grant til andre evalueringsrunde, men fikk dessverre ikke finansiering. Institutt for geografi og Institutt for økonomi er begge partnere i Horizon 2020 prosjekteter koordinert av andre europeiske universiteter. Fakultetet arbeider systematisk for å motivere søkere til ERC og til andre deler av Horizon 2020. For å stimulere til gode søknader til Forskningsrådet og Horizon 2020 gir fakultetet støtte til søknadsprosesser og koordineringsarbeid. Institutt for sammenliknende politikk har dedikert en vitenskapelig ansatt til å vurdere hvordan instituttet og forskerne kan posisjonere seg for Horizon 2020 prosjekter. Fakultetet vil fortsette arbeidet for å styrke eksternt finansiert forskningsaktivitet på områder som står sentralt i vår virksomhet.

Oppfølging av fagevalueringer

Ved Institutt for geografi er anbefalingene fra fagevalueringen i 2013 i stor grad fulgt opp. Dette gjelder særlig oppfølgingen av PhD-studenter, iverksettelse av en nasjonal forskerskole i geografi, og institusjonsforankrede prosjekter.

FORSKNINGSMELDING 2014

DET JURIDISKE FAKULTET

1. Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2013 – og planer og prioriteringer for 2015

I fjorårets melding var to områder trukket frem som særlig viktige:

- Rekruttering til faste vitenskapelige stillinger. På det siste året er den faste vitenskapelige staben styrket med seks stillinger, fra 41 til 46. 30 av disse er professorer. Det arbeides med å øke basisbevilgningen slik at den jevne oppbyggingen av den vitenskapelige staben kan fortsette.
- Faglig satsing. I fakultetets strategiplan for 2011-2015 er det fagområdene strafferett- og straffeprosess, konkurranse- og markedsrett og formuerett som skal prioriteres for et langsiktig løft. De to første har fått det planlagte løftet, mens det fortsatt er en utfordring å rekruttere til formuerett. Arbeidet fortsetter i 2015, men den nye strategiplanen for neste periode vi svare på hvilke prioriteringer som skal gjøres fra og med 2016.

I 2015 er det søkelys på å øke tilfanget av eksterntfinansiert forskningsaktivitet ved fakultetet. Det settes inn økte administrative ressurser på dette området for å være med å bidra til denne prioriteringen.

Ellers vises til teksten under punktene nedenfor.

2. Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonal og internasjonalt

Ett av de prioriterte forskningssamarbeidene lokalt er Senter for konkurransepolitikk (BECCLÉ – Bergen Center for Competition Law and Economics). Senteret er et samarbeid med Institutt for samfunnsøkonomi, NHH og Det juridiske fakultet, med tette faglige kontakter til Konkurransetilsynet, SNF, CMI og UiO. Senteret er samlokalisert med fakultetet og har jevnlig, tverrfaglige seminarer.

I løpet av 2014 har det også vært møteaktivitet i det såkalte «Bankjuridisk Forum», en arena der jurister fra bank- og finansnæringen og fra formuerettsmiljøet ved fakultetet møtes for å holde hverandre faglig oppdatert.

I strafferettsmiljøet er samfunns- og næringslivsforskning viet en tydelig plass i det tverrfaglige prosjektet «Strafferettssystemets funksjonalitet». Her inngår samarbeid med sentrale aktører i strafferettspleien, som representanter fra Riksadvokaten, Justis- og beredskapsdepartementet og kriminalomsorgen.

Internasjonalt har fakultetet hatt særlig søkelys på Russland, Kina og Nord-Amerika. I 2014 ble det arrangert delegasjonsreiser både til Kina og Nord-Amerika for å styrke og utvikle forskningssamarbeidet. Gjennom den målbevisste satsingen på samarbeid med utvalgte kinesiske juridiske fakulteter, har det vært en økt aktivitet både når det gjelder studentutveksling og forskningssamarbeid. Fakultetet gjennomfører våren 2015 en delegasjonsreise til India med tanke på å etablere et forsknings- og undervisningssamarbeid.

Gjennom eksterntfinansierte prosjekter pågår det samarbeid med flere forskningsinstitusjoner i Norden og Europa, i tillegg til Nepal, Russland og Tanzania.

3. Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Forskergruppene spiller en sentral rolle i fagmiljøene ved fakultetet. Yngre forskere og studenter som skriver stor master, integreres aktivt i forskergruppene. I 2014 økte antall forskergrupper ved fakultetet fra 12 til 13. Det siste tilfanget var forskergruppen for sivilprosess. Forskergruppen er den første i sitt slag i Norge, og styrker fakultetet som et av de sterkeste, juridiske forskningsmiljøene i Norge og Norden. I 2013 ble det innført en ordning med personlige driftsmidler til forskergrupelederne. Denne ordningen fortsetter i 2015. Ordningen med vit.ass.-ressurser på 30 timer til hver enkelt forskergruppe, blir også videreført i 2015. I retningslinjer for forskergruppene fra 2013, skal forskergruppen evalueres i 2017. Innenfor fakultetets strategiperiode (2012-2015) har det vært et mål å

utvikle forsknings- og undervisningsteam, der forskergruppen nødvendigvis må spille en viktig rolle. Slike team er ikke fulgt opp i 2014, og det er heller ikke planer for dette i 2015. I fakultetets arbeid med ny strategi, må det vurderes om dette målet skal videreføres. I 2012 ble det gjennomført et forskerlederutviklingsprogram på fakultetet, med særlig fokus på forskergruppelederrollen. Det vil være naturlig å vurdere forskergruppelederrollen som en del av fakultetets arbeid med ny strategi.

4. Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte)

I sammenheng med Senter for konkurransepolitikk (BECCLE) og satsingsområdene konkurranse- og markedsrett og formuerett, inngår det samarbeid med ulike økonomiske fag. Videre har fakultetet et tverrfaglig samarbeidsprosjekt med Det psykologiske fakultet innen konfliktmekling. Sammen med Det psykologiske fakultet er det også planer om å etablere en møtearena i 2015 for masterstudenter som skriver om nærliggende tema utfra juridiske eller psykologiske innfallsvinkler (eks: kriminell lavalder og utviklingspsykologi). Fakultetet bidrar aktivt i forbindelse med Høyesterettsjubileet i 2015 gjennom en rekke flerfaglige arrangement og er godt representert i jubileumskomiteen. Det er igangsatt et ambisiøst prosjekt sammen med Nasjonalbiblioteket og Humanistisk fakultet for å forske på Landsloven av 1274 frem mot 750-årsjubileet i 2024. Flere av de eksterntfinansierte prosjektene har også samarbeid med samfunnsvitenskapelige fag, biologi og medisin.

5. Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

I 2014 avsluttet fakultetet et flerårig administrativt Forskningsrådsfinansiert prosjekt som hadde som formål å styrke internasjonal publisering. Gjennom arbeidet med dette prosjektet er det bygget opp administrative støttefunksjoner for å styrke omfanget av internasjonal publisering, og dermed også publisering på nivå II. De viktigste støttefunksjonene er språklig oppfølging/språkvask/språkkurs, systematisering og anbefaling av internasjonale publiseringskanaler, seminarer om internasjonal publisering, tilrettelegging for open access-publisering, og god informasjon om publisering på en egen nettside. Det ble satt ny rekord for publiseringspoeng i 2013 (telt i 2013) med 109 poeng. Andelen på nivå II var dog for lavt med 6 %, men tendensen ser ut til å være positiv både for nivå II og publisering på ikke-skandinaviske språk i 2014. Det er generelt blitt en økt bevissthet rundt publisering blant fakultetets vitenskapelige ansatte.

6. Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon2020 og annen eksterntfinansiert virksomhet

Fakultetet jobber systematisk med tanke på å delta som partner i minst ett prosjekt knyttet til samfunnsutfordringene under H2020. Sannsynligvis vil ikke dette være aktuelt før tidligst i 2016. Sentrale samfunnstema er samfunnssikkerhet og risiko og marin forskning. Samtidig jobbes det systematisk med tanke på å fremmed en ERC-søknad i 2016. Når det gjelder annen eksterntfinansiert virksomhet, pågår det et planmessig arbeid med å øke prosjektporteføljen, primært med midler fra Norges forskningsråd (forskning på demokrati, marin forskning, helseforskning, samfunnssikkerhet, migrasjon, samt fri prosjektstøtte). Videre vil fakultetet søke Bergens forskningsstiftelse (rekrutteringsprogrammet) i 2015 om midler til et forskningsprosjekt innen påtalerett. Det arbeides med en SFF-søknad rettet mot utvikling av rettslige institusjoner for bærekraftig utnyttning og forvaltning av naturressurser og miljø, med særlig vekt på marine ressurser. Fakultetet er med som partner i en NordForsk-søknad om et nytt «Nordic Centre of Excellence in Arctic Research», koordinert av Geofysisk institutt ved UiB.

7. Oppfølging av fagevalueringer fra 2013

Den siste fagevalueringen av rettsvitenskap var i 2009.

Forskningsmelding for 2014, Det psykologiske fakultet

Oppfølging av forskningsmeldingen for 2013 og planer og prioriteringer for 2015

Fakultetets strategiplan for perioden 2011 – 2015 har vært førende for arbeidet i 2014. Strategiplanen legger til grunn at fakultetet skal stimulere fagmiljøene til grunnleggende nysgjerrighetsdrevet forskning og videreutvikling av de fagdisipliner som er representert ved fakultetet. Fakultetets forskningsområder er basal forskning innen psykologi og pedagogikk, samt anvendt forskning innenfor helse, arbeidsliv, utdanning/læring og utviklingsrelaterte områder. Fakultetet ønsker å gi fremragende forskningsmiljøer gode vilkår og samtidig stimulere ny forskning som bidrar til kunnskap av høy internasjonal kvalitet. I tråd med prioriteringer som ble skissert i forskningsmeldingen fra 2013, har fagmiljøene/instituttene fremdeles et sterkt fokus på å søke eksterne forskningsmidler, styrke internasjonal publisering og rekruttere fast vitenskapelige ansatte. Fakultetet har gjennom 2014 fortsatt å stimulere til søknadsaktivitet og tverrfaglig samarbeid. Det nasjonale programmet for yngre forskningsledere som er initiert av og koordineres fra vårt fakultet er en viktig del av vår langsiktige satsning på kvalitet i forskning.

Vi har et ønske om å styrke forskningsaktiviteten gjennom økt bruk av vår forskningsinfrastruktur. Det er særlig to av våre institutter som gjennom flere år har utviklet prosjekter med basis i høyteknologisk laboratoriestyr. I 2014 ble det fra disse miljøene sendt en større nasjonal søknad til NFR om forskningsinfrastruktur til søvnforskning. I tillegg har vi i meldingsåret også etablert et interaksjonslaboratorium innenfor psykoterapiforskning. Fakultetet vil støtte opp under tiltak som bidrar til at forskningsmiljø utfordres og styrkes gjennom samarbeid på tvers av fag og disipliner. Dette er grunnlaget for at vi i samarbeid med Det medisinsk-odontologiske fakultet har vært med å initiere forslaget om å samle helsefaglige miljøer og i samarbeid med helseregionen og andre aktører utvikle et ledende miljø for helsefaglig forskning og undervisning på Årstadvollen. Fakultetet vil søke å tilrettelegge for at slike muligheter for tverrfaglig gevinst utnyttes enda bedre, både i forskning og undervisning.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv – lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Det psykologiske fakultet har omfattende og langvarig samarbeid med andre fakulteter ved UiB, samfunns- og næringsliv i regionen, samt andre universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter både nasjonalt og internasjonalt. Vi ser det som viktig å styrke arbeidet med forskningsbasert innovasjon og ønsker derfor å utvikle samarbeidet med Bergen Teknologioverføring (BTO). Våre fagmiljø driver i dag forskning med relevans for klinikk, forbyggende arbeid, skole og næringsliv.

Fakultetet har i løpet av 2014 utarbeidet overordnede samarbeidsavtaler med alle helseforetakene i Helse Vest. Dette gjelder psykiatridivisjonene og innen rusmedisin. Flere av våre forskningsmiljø har også samarbeid forankret i intensjonsavtaler med flere tilgrensende helseinstitusjoner (stiftelser). Avtalene er blant annet knyttet til videreføring av dobbelkompetanseprosjektet og til forskningssamarbeid mellom ansatte i helseinstitusjon og fakultetets ansatte. Fakultetet har bygget opp kompetanse innenfor samfunnsikkerhet og maritim forskning med vekt på Bergen og Vestlandet som maritimt tyngdepunkt. Vi har forskningskompetanse og prosjekter innenfor transportsikkerhet, risikostyring, ledelse og krisehåndtering. NFRs fagevaluering av marin forskning omfattet også fakultetets fagområder knyttet til maritim forskning. Våre fagområder blir omtalt som

en del av UiB sine mindre og mer mangfoldige satsninger sammenlignet med de store MN miljøene på klima, biologi og marin forskning. Vi blir også beskrevet som et miljø som har lykkes godt på egenhånd uten å være inkludert i en helhetlig satsning fra UiB sin side. Fakultetets forskningsmiljø innenfor utviklingsrelatert forskning får på samme måte positiv omtale i den eksterne evalueringsrapporten av utviklingsrelatert forskning. Forskningsmiljøene innenfor utviklingsrelatert og maritim forskning vil være relevante for strategiske tildelinger knyttet til UiB sin fremtidige utvikling av disse satsningsområdene. Videre har fakultetet forskningsprosjekter knyttet til høyskoler innenfor temaet skole- og utdanning. Fakultetet viderefører flere EU prosjekter og utviklingsrelatert forskning. Det er ønskelig å etablere flere samarbeidsarenaer internasjonalt og gjennom NORHED-programmet. Dette er spesielt aktuelt når fakultetet utvikler et nytt internasjonalt masterprogram helse og utvikling.

Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Ved instituttene er temabaserte forskningsgrupper et viktig virkemiddel for faglig utvikling. I 2014 fokuserte fakultetet på strategisk forskningsledelse ved å stimulere til fortsatt utvikling av nye forskningssatsinger og ved å legge til rette for at yngre forskningsledere får anvendbar kunnskap til å videreutvikle rollen som forskningsleder. I denne sammenheng har Det psykologiske fakultet ved UiB og psykologimiljøene ved Universitetet i Tromsø, NTNU og Universitetet i Oslo videreført samarbeidsprosjektet om lederutviklingsprogrammet for yngre forskningsledere. Programmet er nå inne i sin andre periode der deltakerne blant annet forplikter seg til å sende søknad om eksterne midler gjennom å delta på dette programmet. Tema for samlingene er forskningsledelse, ekstern finansiering, veiledning og infrastruktur/nettverk, formidling og forskningsstrategi.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsninger (pågående og planlagte)

Fakultetet viderefører regionalt samarbeid, den nasjonale satsingen på rusmiddelforskning og satsinger innenfor UiBs sentrale innsatsområder. Vi har tildelt såkornmidler til et bredt representert fagmiljø som arbeider med rus- og avhengighetsforskning i samarbeid med Helse Bergen og Bergenklinikkene. Fakultetet er også involvert i flere tverrfaglige samarbeidsprosjekter som er forankret i Uni Research. En høyt prioritert oppgave i fakultetet er tverrfakultære satsinger innenfor utviklingsforskning, marin/maritim forskning, miljørelatert forskning, rus og psykisk helse samt forebyggende helsearbeid. I tillegg følger vi opp fellessatsinger med jus knyttet til barnevern, konfliktmegling, og retts- og fengselspsykologi. Videre er det viktig for fakultetet å følge opp tidligere samarbeid med MOF innenfor grunnforskning innenfor nevro- og naturvitenskap (MNT-satsning) der fakultetet over mange år har hatt sterke forskningsmiljøer (ERC,SFF).

Det psykologiske fakultet har over flere år bygget opp en omfattende laboratorievirksomhet knyttet opp mot hjerneavbildning, søvnregistrering og sosialpsykologiske eksperimenter. I 2014 har det vært gjort enkelte investeringer på utstyrssiden – spesielt knyttet til fakultetets søvnlaboratorium og psykoterapiforskning. Klima- og miljøforskning ved UiB kan utvikles gjennom tverrfakultært samarbeid, og fakultetet ønsker å samarbeide innenfor felt særlig knyttet til forbrukeratferd og miljøvalg, klima og miljø i skole og opplæring.

Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Fakultetets publikasjonsaktivitet har hatt en betydelig vekst i løpet av perioden 2005 til 2012 (61 %) og trenden de to siste årene viser at vi har lagt oss på et stabilt publiseringsnivå på rundt 190 publikasjonspoeng. I perioden 2011-2012 var fakultetets forskere blant de mest produktive ved UiB med 1,17 publiseringspoeng pr ansatt. Når det gjelder UiBs avsetning til publisering i Open Access-tidsskrifter har vårt fakultet fått innvilget støtte til 42 artikler i 2014. Dette er ca. 20 prosent av en total tildeling (antall artikler) fra UiB sentralt. Vi ser disse midlene som et viktig virkemiddel for å øke rekkevidde og distribusjon av forskningsresultater fra UiB.

Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon 2020 og annen eksterntfinansiert virksomhet

Store deler av fakultetets forskning baserer seg på eksternt finansiering. Det er en prioritert oppgave å øke andelen prosjekter som mottar finansiering fra NFR, regionale helseforetak og midler fra regionale forskningsstiftelser, private og offentlige kilder. To av våre institutter (IBMP og HEMIL) har lang erfaring med EU prosjekter og fakultetet har full prioritet på å øke omfanget av EU-finansiering. Fakultetet har i årets budsjett avsatt forskningsstrategiske midler for å stimulere fagmiljøene til å søke eksternt finansiering, både fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder.

I 2014 sendte Det psykologiske fakultet 45 søknader om til sammen 245 millioner kroner til eksterne finansieringskilder. Det arbeides med å bedre tilslaget som i 2014 var ca. 6,7 % (av antall søknader). Støtte til forskningsmiljøenes arbeid med å søke eksterne forskningsmidler vil være en prioritert oppgave for fakultetet også i 2015.

Oppfølging av fagevalueringen fra 2013

En stor del av fakultetets forskning baserer seg på eksternt finansiering. Det vil være en prioritert oppgave å øke andelen prosjekt som mottar finansiering fra regionale helseforetak og midler fra regionale forskningsstiftelser. Det er en ambisjon å øke omfanget av EU-finansiering ved flere av instituttene. Fakultetet anvender ressurser strategisk for å øke fagmiljøenes evne til å hevde seg i konkurransen om eksterne forskningsmidler, bl.a. ved samfinansiering av prosjekt, forskningsadministrativ støtte i søknadsprosessene og sikring av god infrastruktur (laboratorier og forskningsteknisk støtte). Det er ønskelig med sentrale midler/prosjekteringsmidler for etablering og drifting av flere databaser, bla for EU prosjekt. Det er store sikkerhetskrav og langsiktige kostnader for instituttene ved å drifte nasjonale og internasjonale registre/databaser, men dette gir fortrinn og gode muligheter for nye internasjonale prosjekt. Fakultetet ønsker å ha fokus på unge forskere og mener at det er viktig å sikre langsiktige rekrutteringsplaner til forskningsgruppene. Enkelte av fagmiljøene er spesielt sårbare, enten fordi miljøene er små, eller at alderssammensetningen gjør det spesielt viktig å sikre kompetanseoppbygging av nyutdannede stipendiater gjennom flere rekrutteringsstillinger.

Universitetsmuseet

Forskningsmelding

2014

Forskningsmelding

Innledning

Universitetsmuseet har i 2014 brukt mange av sine krefter på å få landet omstillingsprosessen. Dette skjedde i og med Universitetsstyrets vedtak av 24.09. Her ble også museets måldokument tatt til etterretning. I tillegg til å være et grunnlag for omstillingen, rommer måldokumentet også vesentlige momenter som grunnlag for en forskningsstrategi. Måldokumentet ble vedtatt av Universitetsmuseets styre den 11. juni 2014.

Omstillingsprosessen resulterte i en ny organisering av museets virksomhet. Et vesentlig ledd i denne var introduksjonen av to nye sentrale lederstillinger som avdelingssjefer (instituttstyrere SKO 1475) for henholdsvis Avdeling for kulturhistorie og Avdeling for naturhistorie. Disse stillingene er også tillagt en funksjon som forskningssjefer for henholdsvis kultur- og naturvitenskapelig forskning ved Universitetsmuseet. Implementeringen av ny struktur omfatter m.a. tilsetting i disse stillingene. Den ene (kultur) har tiltredelse i juni 2015, den andre må utlyses igjen.

Dessuten resulterte omorganiseringen i etableringen av strategiske fora, og et av disse, Strategisk forum for forskning, ble oppnevnt i brev av 11.02.2015 fra direktør og har fått i oppdrag å komme med forslag til forskningsstrategi for UM innen 01.06.2015. Av disse grunner, er Universitetsmuseet som i de senere årene, heller ikke for 2014 i stand til å levere en dekkende melding. Derimot vil UM neste år kunne gjøre dette for 2015..

Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2013 og planer og prioriteringer for 2015

Som sagt arbeides det nå på Universitetsmuseets forskningsstrategi med henblikk på å kunne få en slik vedtatt av museets styre innen utgangen av 2015. Strategisk forum for forskning utarbeider forslag til forskningsstrategi som drøftes i Ledergruppen. Ledergruppen gir da direktøren råd om forslaget til forskningsstrategi.

Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt

I 2014 har en fortsatt arbeidet med FiF, Forskning i fellesskap, en satsing med alle landets universitetsmuseer finansiert av KD gjennom NFR. Dette omfatter især arkeologi (samt tilgrensende fagområder som paleobiologi og geologi) og den nordiske forskerskolen i biosystematikk.

Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Ansettelsen av de to avdelingssjefene for henholdsvis kultur og natur vil styrke forskningsledelsen. Dette vil som sagt ventelig skje våren (kultur) og høsten (natur) 2015. Dessuten vil avlastningen av vitenskapelig personale på kultur når det gjelder samlingsforvaltning kunne frigjøre ressurser til forskning. Endelig vil integreringen av den

lovpålagte utgravningsvirksomheten kunne føre til øket arkeologisk forskning basert på feltdata og dokumentasjon.

Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte)

Universitetsmuseet trapper opp satsingen på eksterntfinansiert prosjektvirksomhet (EU, NFR, Artsdatabanken osv.). Prosjekter gir forskningssamarbeid med institusjoner i både inn- og utland. Universitetsmuseet har særlige relasjoner til f. eks. ulike universiteter eller museer, men det henger sammen med enkeltforskeres nettverk, institusjonelt har UM innen forskning bare samarbeid de samarbeidspartnere som til enhver tid mobiliseres, enten av enkeltforskere eller knyttet til konsortier av ulike art i prosjektvirksomheten.

Universitetsmuseets tverrfaglige virksomhet finner sted i forbindelse med prosjektforberedelser, i FiF samarbeidet og i den tverrvitenskapelige behandlingen av funn fra utgravningsvirksomheten.

Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

I 2014 var Universitetsmuseet den enheten ved UiB med høyest publiseringspoengscore pr. vitenskapelig årsverk. De tiltak som styrker forskningen styrker også publiseringen og vil bidra til at museets beholder sin posisjon som en av de mest publiserende enhetene ved UiB – og det mest publiserende i forhold til landets øvrige universitetsmuseer.

Universitetsmuseet erkjenner imidlertid at det fremdeles må jobbes med å øke publiseringen på nivå II, der institusjonen var svakere representert i både 2013 og 2014.

Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltakelse i Horizon2020 og annen eksternt finansiert virksomhet

Universitetsmuseet vil som sagt øke porteføljen av eksterntfinansiert prosjektvirksomhet. Det forberedes en søknad til Horizon 2020 der museet har koordinatorrollen. Dessuten er Universitetsmuseet partner i en søknad på HERA-programmet «Uses of the Past». Museet er partnere i 4 EEA prosjekter som har fått midler, to i Tsjekkia og to i Romania, dessuten i et ERC advanced Grant, «Egalitarianism», i NFR-prosjektene «Religion and Money» og «Gender and Pentecostalism», samt i et forskningsinfrastrukturprosjekt finansiert av NFR fra 2014. Den eksterntfinansierte utgravningsvirksomheten i medfør av Kulturminneloven med forskrifter utgjorde i 2014 omtrent 35 mill kr.

Museet har de senere årene hatt økt fokus på marin forskning og har inngått omfattende samarbeidsavtaler med Havforskningsinstituttet for å øke den eksternt finansierte virksomheten. En av Universitetsmuseets oppgaver er å forvalte og forske på samlinger som dokumenterer artsmangfold. Museet kan derfor være en sentral aktør i innhenting av eksterne prosjekt gjennom Artsdatabanken. Museet har vært og er aktiv søker om midler, og også her er virksomheten stigende. Museet vil i sterkere grad enn til nå kreve at vitenskapelig ansatte utvikler nasjonale og internasjonale forskningsprosjekt – ikke minst i tilknytning til de store mengder materiale som samles inn gjennom ulike forvaltningsprosjekter.

Oppfølging av fagevalueringer fra 2013

Universitetsmuseet fikk ingen fagevalueringer i 2013. Ved en inkurie ble museets aktivitet knyttet til marin forskning ikke omfattet av evalueringen av marin forskning ved UiB som forelå ultimo 2014.